

På Institut Sankt Joseph på Østerbro samles 41 børn med forskellig etnisk baggrund hver mandag for at spille sammen i et skoleorkester. Alle børnene har bestået en musiktest, der viser, at de har flair for musik. Orkestret er foreløbigt et forsøgsprojekt, men skolen håber, at kunne gøre tiltaget permanent.

Tekst: Christine Christiansen · Foto: Peter Sørensen

INTERNATIONALT ORKESTER PÅ ØSTERBRO

”Vi ser, hvordan mange af de bogligt svage elever finder andre ressourcer gennem musikken. Problembørnene kan pludselig vise, at de duer til noget.”

Herluf Eriksen, lederen af Institut Sankt Joseph

Det er ikke svært at finde frem til salen, hvor det nystartede skoleorkester holder prøve på Institut Sankt Joseph – en katolsk privatskole på Østerbro. Lyden af klarinetter, waldhorn, basuner, kornetter og slagtøj når fra salen i kælderen og helt ud til indgangen. Klokkeren er lidt i tre, og der er endnu nogle minutter, til eleverne fra 3. klasse samles til den ugentlige prøve i orkestret. I alle hjørner af salen ligger instrumentkasserne spredt, og midt i rummet står nodestativer med noder linet op i en rundkreds.

Rundt i salen flokkes eleverne fra 3. klasse i små grupper. Det er kun fire uger siden, de fik instrumenterne i hånden første gang. Tiårige Jens Knudsen spiller klarinet. Han har allerede lært at spille Mester Jakob – musikalsk, med sikker rytmesans og god klang. Det demonstrerer han nu ivrigt for de omkringstående.

”Da jeg prøvede klarinetten første gang, vidste jeg med det samme, at det var den, jeg ville spille på. Den er flot, og den lyder rigtig godt,” siger han begejstret.

Panthira Pota fra Thailand har knap så nemt ved at få tonerne frem på sit waldhorn:

”Det er lidt svært, men det er sjovt at spille. Jeg er den eneste i min familie, der spiller et instrument – men min onkel er sanger,” fortæller hun stolt.

Da klokken slår tre, finder børnene på plads i en rundkreds – grupperet efter instrumenter. Inde midt i cirklen står dirigenten Ulf Nordlund. På sin trompet demonstrerer han tydeligt melodien til ’C-Jam

Blues’ - en ny melodi, som orkestret skal lære inden den forestående forårskoncert. Han stamper takten i gulvet, mens han spiller. Eleverne lytter og føler sig frem på instrumenterne. Der går kun få minutter, før de hurtigste af børnene har fanget rytmen og tonerne og kan imitere melodien.

Musiktest i klasserne

Ulf Nordlund er musiker og lærer. Han blev headhuntet til Institut Sankt Joseph for at realisere skolens mangeårige drøm: at begynde et skoleorkester - et forum, hvor eleverne, trods vidt forskellige nationaliteter og baggrunde, kan mødes hver uge for at musicere sammen.

For Ulf Nordlund lå idéen ikke fjernt – han har 35 års erfaring på skoleorkester-området, og orkestret på Institut Sankt Joseph er det ottende af slagsen, han starter i Danmark. Hver gang sker udvælgelsen af elever på samme måde: eleverne gennemgår en teoretisk musiktest.

”Efter sommerferien sidste år gik jeg på besøg i alle 4. og 5. klasser for at teste elevernes rytme- og tonesans. De elever, som bestod musiktesten, fik et brev med hjem til forældrene med tilbud om at starte i skoleorkestret. Orkestret var en succes, og for nylig dannede vi endnu et blæseorkester – et aspirantorkester for 3. klasserne. I alt 41 børn er aktive i de to orkestre lige nu,” forklarer han.

>>

Børnene i orkestret får tildelt et instrument efter en fysisk og motorisk test.

Fra 3. klasse kan børnene begynde i et aspirant-orkester.

Det rette instrument til den rette elev

Næste skridt var at parre eleverne sammen med de instrumenter, som skolen har indkøbt til formålet. Ulf Nordlund har lært at spotte, hvilket instrument, der passer til den enkelte elev. Og det bør aldrig være tilfældigt, hvilke instrumenter børn spiller på, mener han.

”Mange børn vil spille et instrument, fordi de har set det i fjernsynet. Men jeg spørger aldrig en elev: ’Hvad vil du spille på?’ Jeg kigger i stedet på, hvilket instrument eleven egner sig til at spille på. For en blæser er valget af instrument meget fysisk betinget: Læbernes form, ganens hvælving og tændernes position skal matche instrumentets krav. På den måde er det nemt at afgøre, om det skal være et instrument, der spilles på munden - fx en trompet, eller inde i munden - fx en klarinet.”

At eleverne helt fra starten bliver forenet med det instrument, de er bygget til at spille, er også med til at holde deres interesse fanget, har Ulf Nordlund erfaret.

”En elev, der fra starten får det rigtige instrument i hænderne, får en succesoplevelse. Jeg kan se det ved, at frafaldet i orkestret er minimalt. Siden orkestret startede her på skolen, er under fem procent af børnene stoppet med at spille.”

Musik i vante omgivelser

En anden vigtig forudsætning for at engagere børnene i skoleorkestret er, at undervisningen foregår i de fysiske rammer, hvor eleverne færdes til daglig. På Institut Sankt Joseph har over halvdelen af børnene anden etnisk baggrund end dansk. De kommer fra vidt forskellige kulturer, og for mange af dem vil det være problematisk at skulle af sted til fritidsaktiviteter i fjerne dele af byen.

”Undervisningen skal foregå her, hvor børnene er trygge og har en fast tilknytning. Mange af børnene ville ikke få lov af deres forældre til at tage til den kommunale musikskole i Den Brune Kødby på Vesterbro – det er både for tidskrævende og transportmæssigt besværligt,” forklarer Ulf Nordlund.

I skoleorkestret musicerer børnene sammen med deres klasse-

kammerater, som de kender i forvejen. Det er også med til at motivere dem, mener han.

”Børn støtter hinanden på godt og ondt. Den mobning, der tit finder sted i skolerne, ophører i musikken. Jeg kan se, hvordan børnene opbygger gode og livsvarige venskaber i orkestret.”

Soloundervisning for alle

Ved siden af orkesterundervisningen får børnene hver uge soloundervisning. Her lærer eleverne de basale teknikker på deres instrumenter. I et lille klasselokale underviser Cecilia Bäckström Heinel klarinettisterne. Nybegynderne spiller sammen på små hold, mens de, der har spillet lidt længere, får undervisning hver for sig. De gennemgår også orkesterstemmerne, så de er forberedte til orkesterprøverne. Cecilia Bäckström Heinel er begejstret for Ulf Nordlunds pædagogiske metoder, som praktiseres i skoleorkestret:

”Ulf Nordlund arbejder på en anden måde end på musikskolerne. Med musiktesten lykkes det ham at finde de elever, der har flair for musik. I orkestret bruger han Suzuki-inspirerede metoder, hvor eleverne lytter efter og spiller melodierne udenad. Det er spændende og meget givende for eleverne,” forklarer hun.

For Cecilia Bäckström Heinel er det vigtigt at turde stille krav til eleverne:

”Når børnene melder sig til orkestret, får de at vide, at de skal prioritere spillet. De skal have tid til at øve sig regelmæssigt – ellers kommer de lynhurtigt bagud i orkestret. De fleste forældre er heldigvis gode til at bakke op og hjælpe børnene med at få instrumentet ud af kassen hver dag.”

Hun sammenligner skoleorkestret med konkurrencesport, hvor der også kræves en vis disciplin:

”Børnene synes, det er sejt, når instrumentet begynder at lyde af noget. Der opstår konkurrence om, hvem der kan spille de højeste toner, og hvem der kan spille hurtigst – især blandt drengene. Det får eleverne til at bevæge sig ud over deres grænser.”

KRITISK VINKEL PÅ MUSIKTESTEN

Hvis man ser kritisk på metoden – ud fra et musikalsk og pædagogisk udgangspunkt – må man forholde sig skeptisk over for at teste børn i det miljø og uddele instrumenter efter børnenes fysik. Lysten til at spille et instrument er mere stimulerende, og spiller afgørende ind på børns musikalske potentiale. Der er masser af eksempler på, at man trods en ikke umiddelbar fysisk forudsætning for et instrument, er blevet musiker på højt niveau, f.eks. Isaac Stern, der havde "pølsefingre". Man skal fra en pædagogisk synsvinkel være meget forsigtig med både at dømme og bedømme børns musikalitet og med at bestemme instrument for dem, men hellere undersøge, hvad barnet har lyst til at spille.

Flere koncerter på sigt

Ét er at spille med ved orkesterprøverne – noget andet er at spille for et publikum. Kort efter, at børnene kan få de første toner frem på instrumenterne, spiller de på scenen for forældre og klassekammerater.

"Børnene spiller til forældremøder, morgensang, juleafslutning og fødselsdage. De er synlige, og det bliver naturligt for dem at optræde på et tidligt tidspunkt i forløbet," forklarer Cecilia Bäckström Heinel.

En skoleorkesterlejr er allerede planlagt, og på sigt er idéen, at orkestret skal optræde ved flere ud-af-huset arrangementer.

Udnytter børnenes ressourcer

Stod det til lederen af Institut Sankt Joseph, Herluf Eriksen, burde mange flere skoler tilbyde orkesterspil til eleverne:

"Alle skoler burde have deres eget orkester. Pædagogikken, som praktiseres i et orkester, kan overføres på mange andre fag: Dirigenten symboliserer læreren, og som orkestermusiker indgår du automatisk i en helhed. Du har to ører og en mund – det betyder, at du skal høre dobbelt så meget, som du selv siger. Det er ekstremt vigtigt for børn at lære at lytte."

OM SKOLEORKESTRET PÅ INSTITUT SANKT JOSEPH

Børn fra 3., 4. og 5. klasse mødes en gang om ugen til orkester-sammenspil. Ved siden af får børnene 20 min. soloundervisning på deres instrument om ugen. Børnene betaler kr. 350,- om måneden for at spille i orkestret. Fire musiklærere er tilknyttet orkestret. Læs mere på www.sanktjoseph.dk

OM 'ORKESTERSKOLEN' OG MUSIKTESTEN

I 2001 udgav Ulf Nordlund bogen 'Orkesterskolen' (forlaget Rhodos). Heri gennemgår han metoderne omkring musiktesten: Eleverne testes først i at høre tonehøjder, melodiforløb, akkorder og rytmer. De elever, der klarer sig bedst i den teoretiske testdel, får herefter testet deres fysik og motoriske færdigheder. For blæserne gælder det bl.a. læbernes form, ganens hvælving og tændernes position. Børnene vælger ikke selv deres instrument. De får derimod lov at spille det instrument, de ifølge den fysiske og motoriske test egner sig bedst til. Ulf Nordlund har ved brug af testen startet en række skoleorkestre i Danmark og på Færøerne. Læs mere på www.orkesterskolen.dk

Samtidig stimulerer musikken børnenes indlæring, mener han: "Vi ser, hvordan mange af de bogligt svage elever finder andre ressourcer gennem musikken. Problembørnene kan pludselig vise, at de duer til noget. De får en ny status. De er ikke længere tabere."

En anden styrke, Herluf Eriksen gerne vil udnytte i orkestret, er børnenes forskellige etniske traditioner: "Orkestret er internationalt - børn fra otte-ti forskellige kulturer spiller sammen. Når børnene har lært lidt mere på instrumenterne, kan man tilpasse repertoiret efter børnenes individuelle musikalske interesser. De kan inspirere hinanden ved at spille musik fra deres hjemlande. På den måde kan et skoleorkester være en slags integrationsprojekt."

Økonomien er afgørende

På Institut Sankt Joseph håber både børn, lærere og ledelse, at skoleorkestret er kommet for at blive. Skal orkestret fortsætte efter sommerferien, skal der skaffes flere fondspenge og støtte fra kulturministeriet.

"Vi arbejder på at få grønt lys fra kommunen til en model, hvor skoleorkestret bliver et tilbud i den kommunale musikskoles regi, men hvor orkestret fortsat har adresse her på skolen. Det vil gøre undervisningen billigere for eleverne," forklarer Herluf Eriksen.

Han tilføjer:

"Musikkens fællesskab er en gave, som alle børn burde opleve. Foreløbigt er skoleorkestret et forsøgsprojekt, men vi arbejder hårdt på at sikre økonomien, så orkestret kan fortsætte i fremtiden." ■

JPJ bolig & erhverv

41572. I udkanten af Ferritslev ligger denne kombinerede bolig- og erhvervsjendom, opført i 1986 - med tilbygning i 1988. Boligareal udgør 112 m² og erhvervsareal 131 m² - i alt 243 m² i ét plan.

Ejendommen er beliggende på stor 1.836 m² grund, tilbagetrukket fra vej - med dejlig udsigt over marker og tæt på Sønderskoven. Såvel bolig som erhvervsdel fremstår i god og velholdt stand.

Erhvervsdelen er indrettet som analogt lydstudie, med lydisoleret vokalrum og teknikrum. Herudover gode forhold til reception, kontor bad m.v.

Sælges med inventar til fuldt fungerende lydstudie.

Kontant kr. 3.300.000,-

• KØB • SALG • VURDERING • RÅDGIVNING

JPJ Ejendomsmæglerfirmaet
JP Johansen

v/Dan Gørtz & Palle Jespersen - Statsaut. ejendomsmæglere & valuere. MDE

Lydstudie med god bolig - Østfyn

Ørstedsgade 8 . 5100 Odense C . Tlf. 66 11 77 55 . www.jpj-johansen.dk

Dan Gørtz
Mobil 2170 9542

Palle Jespersen
Mobil 2170 9541

5067